

Sensurveiledning utsatt eksamen H23

Oppgave 1 (teller 20%)

Forklar følgende begreper:

- a) Markedets etterspørselskurve
  - b) Konsumentoverskuddet i et marked
-
- a) **Markedets etterspørselskurve er sammenhengen mellom etterspurt kvantum etter et gode og prisen på godet når vi holder fast andre faktorer som påvirker etterspørselen. Markedets etterspørsel er summen av etterspørselen fra alle kjøperne i markedet – horisontalt summert. Jo høyere prisen på et gode er, desto lavere er etterspurt mengde – slik at kurven har negativ helning i et diagram med pris på vertikal akse og mengde på horisontal. Helningen forteller hvor prisfølsom etterspørselen er – hvor mye etterspurt mengde endres når prisen endres. «Andre faktorer» kan være priser på andre goder og inntekt hos kjøperne. Hvis en av disse faktorene endres, for eksempel prisen på et annet gode, får vi skift i kurven. Gjerne tegne figur og gi et eksempel**
  - b) **Konsumentoverskuddet i et marked er det kjøperne er villige til å betale for mengden de kjøper minus det de betaler. Hva de er villige til å betale for en mengde x^* er arealet under etterspørselskurven fra 0 til x^* . Det de betaler er pris ganger mengde, px^***

Oppgave 2 (teller 50%)

Vi ser på en bedrift som produserer en vare som selges i et marked med såkalt fullkommen konkurranse. Den betrakter alle priser som gitte, og ønsker størst mulig overskudd (profitt). Arbeidskraft er bedriftens eneste variable innsatsfaktor. Bedriftens kapitalutstyr har ingen salgsverdi og gir dermed opphav til en ugjenkallelig fast kostnad B.

- a) Bruk en figur til å forklare sammenhengen mellom bedriftens gjennomsnittsproduktivitet og gjennomsnittskostnader
- b) Bruk en figur til å forklare sammenhengen mellom bedriftens gjennomsnittskostnader og marginalkostnader.
- c) Forklar hvordan bedriften bestemmer sitt tilbudte kvantum.
- d) Kan det være lønnsomt å produsere selv om inntektene ikke dekker de faste kostnadene? Begrunn svaret.
- e) Hvordan vil bedriftens tilbudte kvantum påvirkes av at lønna øker?

a)-d) er sentralt stoff under temaet Produsenten, og er gjennomgått på forelesning og grundig dekket i notatet «Kostnader og produksjon». Det er også dekket i læreboka, og det har vært gitt oppgaver i temaet på seminar.

e) en lønnsøkning innebærer en økning i bedriftens marginal- og gjennomsnittskostnader – kurvene skifter opp. Bedriften tilbyr mindre for gitt pris

Oppgave 3 (teller 30%)

Vi ser på et marked med såkalt fullkommen konkurranse. Forklar ved hjelp av en figur hva vi mener med at en subsidie deles mellom kjøpere og selgere i markedet. Forklar også hvilke endringer i markedet som kan lede til at selgerne får en mindre del av subsidien.

Effekten av en subsidie er grundig dekket på forelesninger og i slides og notater. Det er også forklart i et eget opptak som ligger på kursets hjemmeside. En stykksubsidie som utbetales til selgerne leder til at tilbudskurven skifter ned med avstand s . Markedsprisen p går ned, men nettopris til selger, $p+s$, går opp. Selgers del av s er $(p_1+s)-p_0$, dvs differansen mellom ny nettopris, p_1+s , og markedspris før subsidiet, p_0 . Kjøpers del av subsidien er p_0-p_1 . Ved en brattere E-kurve eller slakere T-kurve får kjøper en større del av subsidien. Forklaringen bør gjøres i tilknytning til en figur som viser v_a som skjer i markedet, slik oppgaven ber om.